

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Udrag fra Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 32. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius01val-shoot-idm140153321037856/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

Bugenhagens Vilje og Begæring og udsatte „aff Tydske paa Danske denne lille Manual“.

Vi skal nu undersøge, hvilke Kilder Palladius har brugt til denne Oversættelse. De Spørgsmaal, vi maa søge Svar paa, er følgende: 1. Hvilken tysk Udgave har han benyttet? 2. Har han ved Siden af den tyske Udgave brugt en latinsk, og da hvilken? 3. Har han bygget paa ældre danske Oversættelser eller Bearbejdelser, og da i hvor stort Omfang?

II.

Det første Spørgsmaal er, saa vidt jeg véd, nyligst besvaret af Lutherforskeren Otto Albrecht, der i 1905 skrev fig. herom: „Als Vorlage wird Palladius den Wittenberger Druck des Enchiridion v. J. 1531 benutzt haben; sonst müsste es eine uns unbekante Ausgabe gewesen sein, die, von Schirlentz in Wittenberg zwischen 1531 und 1535 gedruckt, die schon hervorgehobenen charakteristischen Worte „zornig, vnzüchtig, heissig“ im Stück von der Beichte ebenfalls enthalten hat; seit 1535 nämlich fehlen diese in allen Wittenberger Ausgaben und deren Nachdrucken“.¹ Samme Resultat var A. Chr. Bang kommet til nogle Aar i Forvejen i „Den lutherske katekismus' historie“ I, S. 239. De omtalte Ord i Skriftemaalet findes dog foruden i Wittenbergerudgaven 1531 ogsaa i forskellige nedertyske Udgaver, men — skriver Albrecht — disse kan „wegen andersartigen Gesamtanlage als Vorlage für den dänischen Übersetzer nicht in Frage kommen“.

Imidlertid viser en nøje Sammenligning mellem Palladius' Oversættelse og den højtyske Wittenbergerudgave til den ene Side og den nedertyske Magdeborgerudgave (1531) til den anden, at Palladius' Udgave i en Mængde Enkeltheder, hvor den højtyske og den nedertyske Udgave afviger fra hinanden, stemmer overens med den nedertyske Text, ikke med den højtyske. Jeg skal anføre nogle Exempler fra Stykket om Skriftemaal (S. 87—89 nf.), det Stykke, hvor

¹ Archiv für Reformationsgeschichte II, 1905, S. 246.